

Magyar királyi államvasutak.

Érvényes 1900 május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

Délután				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
102	1 00		kel.ost. (Bécs, Berlin, Páris, Ostende, London)	6104	12 05		sz.v. Czegléd, Szolnok
110 1)	5 45		kial.ex. Bécs, Páris	172	12 15		Palota-Ujpest
166	5 55		sz.v. Palota-Ujpest	136	12 25		Nagy-Maros
124	6 15		Ersekujvár	146 2)	12 40		Nagy-Maros
6102	6 35		Czegléd, Szolnok	4106	12 50		Dorog
168	6 45		Esztergom	174	1 15		Palota-Ujpest
6102	6 55		Palota-Ujpest	104	1 45		gy.v. Bécs, Páris
6012	7 05		v.v. Lajosmizse	4108 3)	2 05		sz.v. Pilis-Csaba
1402	7 30		gy.v. Zsolna, Berlin	126	2 15		Palota-Ujpest
106	8 00		Bécs	704	2 30		gy.v. Bukarest
708	8 15		Temesvár, Orsova	144	2 35		sz.v. Ersekujvár
712	8 30		sz.v. Temesvár	4104	2 40		Esztergom
142 2)	8 45		Nagy-Maros	720	2 45		Czegléd
170	9 15		Palota-Ujpest	6002	2 55		Lajosmizse
116	9 25		Bécs, Berlin	186 2)	3 20		Palota-Ujpest
				176	4 25		Szeged
				178	4 30		Palota-Ujpest
				108	4 45		gy.v. Bécs
				138	4 50		sz.v. Nagy-Maros
				148 2)	5 45		Vác
				180	6 00		Palota-Ujpest
				140	6 20		Parkány-Nána
				710	7 00		Verciorova
				4112	7 10		v.v. Esztergom
				6014	7 20		Lajosmizse
				182	7 40		sz.v. Palota-Ujpest
				128 4)	7 50		Nagy-Maros
				154 2)	8 20		Vác
				218	9 05		v.sz.v. Zsolna, Berlin
				184	9 25		sz.v. Palota-Ujpest
				118	9 35		Bécs
				706	10 10		gy.v. Szeged, Verciorova
				188 2)	10 20		sz.v. Palota-Ujpest
				152	10 40		Vác
				902 2)	11 20		keleti Belgrád,
							expr.v. Konstantinápoly
				702 2)	11 30		kel.ost. Bukarest,
							expr.v. Konstantinápoly

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Délután				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
701 2)	12 50		kel.ost. (Konstantinápoly, Bukarest)	171	12 55		sz.v. Palota-Ujpest
161	4 40		sz.v. Palota-Ujpest	141 2)	1 15		Nagy-Maros
163	5 40		Palota-Ujpest	703	1 25		gy.v. Bukarest
151	6 20		Vác	103	1 50		Páris, Bécs
6101	6 30		Szolnok, Czegléd	173	1 58		sz.v. Palota-Ujpest
165	6 40		Palota-Ujpest	175	3 05		Palota-Ujpest
117	6 50		Bécs	6001	3 15		Lajosmizse
709	7 15		Verciorova	135	4 00		Nagy-Maros
4113	7 25		v.v. Dorog	185 2)	4 10		Palota-Ujpest
217	7 35		v.sz.v. Berlin, Zsolna	6103	4 20		Szolnok, Czegléd
167	7 45		sz.v. Palota-Ujpest	4103	4 35		Esztergom
6011	7 50		v.v. Lajosmizse	145 2)	5 25		Nagy-Maros
139 2)	8 10		sz.v. Nagy-Maros	177	5 45		Palota-Ujpest
713	8 25		K.-K.-Félegyháza	115	6 05		Bécs, Berlin
4101	8 35		Esztergom	179	6 50		Palota-Ujpest
127	8 45		Parkány-Nána	711	7 00		Temesvár
169	10 10		Palota-Ujpest	107	7 25		gy.v. Bécs
715	10 55		Szeged	707	7 40		Orsova, Temesvár
143	11 05		Ersekujvár	147 2)	8 05		sz.v. Vác
				4105 2)	8 15		Pilis-Csaba
				181	8 25		Palota-Ujpest
				125	8 45		Parkány-Nána
				105	9 00		gy.v. Bécs
				1401	9 25		Berlin, Zsolna
				4111	9 35		v.v. Esztergom
				719	9 58		sz.v. Szolnok, Czegléd
				183	10 05		Palota-Ujpest
				153 2)	10 20		Vác
				137	10 35		Nagy-Maros
				109 2)	10 45		kial.ex. Páris, Bécs
				101	11 00		kel.ost. (London, Ostende, Páris, Berlin, Bécs)
				6013	11 10		v.v. Lajosmizse
				901 2)	11 20		keleti Konstantinápoly,
							expr.v. Belgrád
				123	11 30		sz.v. Ersekujvár
				187 2)	11 45		Palota-Ujpest

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

Délután				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
32	6 20		v.v. Nagy-Kanizsa (Gyfehérv., N.-Szeben)	514 1)	12 10		sz.v. Nagy-Káta
604	6 50		gy.v. Kolozsvár, Stanislau	22	12 25		Bieske, N.-Kanizsa
10	6 50		sz.v. Bécs, Graz	310	12 35		Hatvan
402	7 10		gy.v. Kassa, Munkács	316	1 30		Gödöllő
1002	7 15		Zágráb, Fiume, Róma	1302	1 45		gy.v. Fehring, Graz
304	7 30		Rutka, Berlin	504	1 55		N.-Váradi, Debreczen
320 1)	7 35		sz.v. Hatvan	602	2 15		Arad, Bukarest
906	7 35		Belgrád, Brod	4	2 20		Bécs, Páris, London
1508	7 50		Kassa, Csorba	16	2 30		Bieske
1008	8 00		Zágráb, Fiume, Pécs	404	2 35		gy.v. Kassa, Lemberg
606	8 10		Arad, Brassó	904	2 40		sz.v. Konstantinápoly
506	8 30		Kolozsvár, Brassó	312	2 45		Hatvan
408	8 50		gy.v. Bécs, Graz	510	2 55		Szolnok
20 1)	9 00		Munkács, M.-Sziget	1004	3 00		gy.v. Zágráb, Fiume, Róma
1708	9 15		M.-Sziget, Stanislau	1022	3 20		v.v. Adony-Szaboles, Paks
306	9 35		Rutka, Berlin	910	3 35		sz.v. Szabadka
				302	3 45		gy.v. Rutka, Berlin
				12	4 30		sz.v. Győr
				308	5 20		Rutka, Berlin
				508	5 45		Kolozsvár, Brassó
				318	6 25		Hatvan
				1706	7 05		M.-Sziget, Stanislau
				18 2)	7 20		Bieske
				24	7 35		N.-Kanizsa, Triest
				1506	8 00		Kassa, Csorba
				1006	8 20		Zágráb, Fiume, Eszék
				406	8 55		Miskolcz, Lemberg
				48	9 00		tszsz. Bieske
				502	9 15		gy.v. Kolozsvár, Bukarest
				1904	9 35		sz.v. Gyékényes, Brod
				1304	9 55		sz.v. Fehring, Graz
				608	10 00		Arad, Brassó
				908	10 20		Belgrád, Eszék, Brod
				1510 2)	10 40		gy.v. Kassa, Csorba
				8	10 45		sz.v. Vác
				322	11 10		v.v. Rutka, Miskolcz

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Délután				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
645	5 00		tszsz. Arad	311	12 25		sz.v. Hatvan
321	5 20		v.v. Rutka, Berlin	301	12 50		gy.v. Berlin, Rutka
1707	5 45		sz.v. M.-Sziget	903	1 05		Konstantinápoly
607	6 10		Brassó, Arad	601	1 10		Bukarest, Arad
407	6 15		tszsz. Bieske	1901	1 25		Gyékényes, Pécs
405	6 35		sz.v. Lemberg, Miskolcz	403	1 30		Lemberg, Kassa
7	6 40		Bécs, Sopron	3	1 45		London, Páris, Bécs
1509 1)	6 55		gy.v. Csorba, Kassa	503	1 50		N.-Váradi, Debreczen
907	7 05		sz.v. Belgrád, Brod	1301	2 05		Graz, Fehring
507	7 10		Brassó, Kolozsvár	21	4 50		sz.v. Bieske, N.-Kanizsa
1303	7 25		Graz, Fehring	313	5 35		Gödöllő
309	7 30		Hatvan	27	6 05		Győr
501	7 50		gy.v. Bukarest, Brassó	505	6 20		Brassó, Kolozsvár
1021	7 55		v.v. Paks, Adony-Szaboles	905	6 40		Belgrád, Eszék
1505	8 15		sz.v. Kassa, Csorba	305	7 00		Berlin, Rutka,
1005	8 20		Fiume, Zágráb, Eszék				Szerencs
1003	8 40		gy.v. Róma, Fiume	5	7 15		gy.v. Bécs, Graz
319 2)	8 45		sz.v. Hatvan	605	7 20		sz.v. Brassó, Arad
509	9 15		Szolnok	1007	8 00		Fiume, Zágráb, Pécs
11	9 20		Győr	1705	8 10		sz.v. Stanislau, M.-Sziget
909	10 00		Szabadka	15 2)	8 20		Bieske
307	10 05		Rutka, Füle	407	8 30		Munkács, M.-Sziget
23	10 15		N.-Kanizsa, Triest	1001	8 35		gy.v. Róma, Fiume, Zágráb
				1507	8 50		sz.v. Csorba, Kassa
				19 2)	9 00		Bieske
				9	9 15		Bécs, Graz
				303	9 20		gy.v. Berlin, Rutka
				603	9 40		N.-Szeben, Gyfehérv.
							Kolozsvár, Stanislau
				25	9 50		sz.v. Triest, N. Kanizsa
				401	10 00		gy.v. Munkács, Kassa
				513 2)	10 20		sz.v. N.-Káta
				317 2)	10 40		Hatvan
				17 2)	10 40		Bieske

VII. évfolyam.

Budapest, 1900. július 1-én.

40. szám.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	ID. SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	HORVÁTH CYRILL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>		

RUPP KORNÉL.†

Hosszú, kínos szenvedéstől váltotta meg a halál. Reátette jég hideg kezét a homlokára és azon elsimultak szépen a redők, aztán reá tette a gyöngén dobogó szívre — s az nem dobogott többé.

Rupp Kornél hétfőn, június 25-én meghalt.

Ez a perczegő toll, melylyel leirtam e szomorú szavakat, reszket a kezemben és a szemem elhomályosul és a szívemet valami erősen összeszorítja. Mindig fáj nekem, ha az elmúlásra gondolok, mert a megsemmisülés nagygon természetes dolog a világ örök rendjében, de az örök mindenség paránya: az ember, oly nehezen tud megbarátkozni az elmúlás gondolatával.

Mintha csak tegnap lett volna, oly élénken emlékezem Rupp Kornéllal való első találkozásomra. A «Tanulók Lapja» akkor még gyermekkorát élte. Délfelgetett, kedves, erőtlén gyermeke volt a fiatal szerkesztőnek. Határt

sége megrémít. Látom most is, ó sokáig fogom én még lellem szemével látni az ő okos, magas homlokát . . . szépen összekulcsolt kezét — a korporsóban. Azt a végtelen, kibékítő nyugalmat az arcán, s mindannyiszor érezni fogom, hogy az Élet és Halál nagy Ura kiszabta minden véges földi lénynek az útját . . .

A te úrad, édes barátom, nagyon rövid volt, de nem boldogtalan. Szeretel öröködött feletted, melynek édessége utolsó napjaidat mennyországgá tette; a Munka volt a mindennapi kenyered, s ez becsületet szerzett néked; vezére voltál a legnemesebb hadseregnek: a magyar ifjúságnak, mely velem együtt állott sirod mellett, hogy megköszönje a te szent és nagy lelkesedéset, melylyel ügyét szolgáltad, hogy elbúcsúzzék tőled . . . Szellemed alkotásait dícsérik mások, mi a szeretet koszorúját tettük le sirodra — s ez a szeretet elkísér minket a sirig.

Legyen áldott a te emlékezeted!

Gaal Mózes.

KÜLÖNÖS VÉGRENDELET.

Verne Gyula regénye.

40

Egyedül jogosított magyar fordítás.

Másnap megbeszéltek, hogy a környékre rándulnak ki. Indianapolisból vasúttal mennek Spring-Valley-ig, onnan gyalog a legközelebb eső állomásig, s még az nap visszajönnek a vonattal.

A mint az állomáshoz érkeztek, sem Réal és Lissy, sem Jovita nem vették észre, hogy öt férfiú tartja őket szemmel, hogy ugyanarra a vonatra száll fel, s Spring-Valleyben leszáll. Mintha őket akarnák nyomról-nyomra kísérni.

Az öt férfiú a spring-valleyi vasúti állomásnál elszéledt. Nyilván nem akartak feltűnést kelteni.

Max Réal, Lissy és Jovita a White River partja felé vették útjokat. Egy óra óta járkáltak a folyó partján, az idő gyönyörű szép volt, Jovita szidta Lissyt és Réal urat, hogy vele egyáltalában nem törődnek, pedig ő anyai, sőt valóságos nagymamái tisztet tölt be s megérdemelné, hogy gyöngéd figyelemmel legyenek iránta.

Három óra tájban felültek egy kompra s átmentek a folyó tulsó partjára.

Innen egy kanyargó gyalogösvény vezetett a sűrű lombok és fák között a szomszéd vasúti állomáshoz.

A környék nagyon elhagyatott volt, mert a

vidék lakosai mezei munkások lévén, a szántóföldeken foglalatoskodtak.

A mint az ösvényen haladtak, hűs, árnyas helyre érkeztek, Jovita leült s azt ajánlotta, hogy néhány perczig pihenjenek. Alighogy letelepedtek, a fák sűrűjéből az a bizonyos öt ember rohant rájuk.

Mit akarhattak ezek az emberek? A ruhájuk után ítélve közönséges rablók nem lehettek. Csakugyan nem voltak azok; Lissyt akarták kézre keríteni, biztos rejtekhelyen mindaddig fogva tartani, míg a Hypperbone-matchnak vége lesz, hogy első ne lehessen. Bizonyára azok bérelték fel, a kik Lissy ellen fogadtak, még pedig óriási összegekben.

Ezek az igazi «amerikai gonosztevők», hogy tervöket megvalósíthassák, még erőszaktól sem riadtak vissza.

Hárman Max Réalt támadták meg, hogy ártalmatlanná tegyék, a negyedik Jovitát ragadta meg, az ötödik pedig Lissyt igyekezett az erdőbe hurezolni.

Max Réal, mint telivér amerikai, állandóan revolvért hordott magával, azt sietősen előrántotta, s czélba vette a támadók egyikét. A golyó csak megsebezte, de nem terítette azt le.

Jovita és Lissy segítségért kiáltoztak.

Ekkor a fák közül léptek zaja és emberi hangok hallatszottak.

A véletlen úgy akarta, hogy a környékbeli telepítvényesek közül mintegy tizen-tizenketten éppen vadászgattak az erdőben. Ezek meghallották a revolverlövést és a segélykiáltásokat. Réalnak még volt annyi ideje, hogy czélba vette azt, a ki Lissyt akarta elhurezolni magával. A golyó keresztül lőtte a támadó karját. Csakhogy ebben a pillanatban Max Réal is összerogyott, mert a gazok egyike mellébe szúrta a kését.

A vadászok a helyszínére érkeztek; a vakmerő támadók belátták, hogy tervök meghiusult, hamarosan kereket oldottak.

Lissy zokogva borult Max Réalra.

Max Réal reá nézett és sottogta:

— Lissy, . . . édes-édes Lissym! . . . nincs semmi baj . . . semmi . . .

Ekkor szemei lecsukódtak, de élt még, reá ismert Lissyre, beszélt is vele.

Félórával utóbb a kis állomásnál voltak. Max Réalt gondosan odaszállították, orvos is volt kéznél, a ki megvizsgálta sebeit, bekötözte, s azt mondta, hogy nem halálos. Nyugodtan szállíthatják Indianapolisba.

A hűséges Lissy nem mozdult el a beteg mellől. S midőn az orvos azt mondta, hogy Max Réalnak két hétig kell az ágyban maradnia, Lissy kijelentette, hogy a neki szóló húzással sem törődve, mindvégig ápolni fogja a beteget.

Jovitának ezúttal egy árva szava sem volt barátnéja szándéka ellen.

Max Réal természetesen kérte ápolóját, hogy anyját erről a balesetről ne értesítsék. A lapok sem említettek nevet, s így Réalné mit sem tudott a dologról.

Bezzeg mekkorát bámulta világ, midőn június 24-dikén meghozta a táviró a hírt, hogy X. K. Z., a titokzatos álarozos lovag tizenkettő-vel beért a czélhoz.

A vörös zászló ott lobogott büszkén Illinois mezején.

XIV.

Az oakwoodi harang.

A mennydörgés, mely a világ minden részében elhallatszott volna, aligha lett volna olyan hatású, mint az a kockavetés, mely június 24-dikén reggel pontnyolcz órakor az Auditorium nagytermében ezer meg ezer emberből álló hallgatóság szemeláttára eldöntötte a Hypperbone-match-ot.

A táviratok vilámgyorsantudattak az egész világgal — az ő- és új világgal egyaránt, — hogy az «álarozos lovag», ama titokzatos X. K. Z. nyerte el a Hypperbone millióit.

Jóformán csak ekkor tűnt fel, hogy minő hihetetlen szerencséje volt az ismeretlen játékosnak a játék egész folyamán. Míg a többiek hol a fogásba, hol a kútba, hol a hidra, hol a «Halál-völgyé»-be, hol a méregdrága «vendégfogadó»-ba kerültek, s az ezer dollárokat fizették, ő Illinoisból Wisconsinba, onnan Columbiába, majd Minnesolába s végül Illinoisba került. Valóban játszva nyerte meg a játékot. Nemde páratlan szeren-

cséről tesz mindez tanúságot? Annak az X. K. Z.-nek olyan «arany ember»-nek kellett lennie, a kinek a kezében még a sár is aranyrá változik.

A hosszas izgatottságnak tehát vége szakad, az álarozos loagnak le kell majd a makacsul fentartott álarozot vetnie, ha a milliókat meg akarja kapni. Julius 3-dikán, tehát a nevezetes húzás után kilencz nap múlva a többi hat játszónak a helyzete következő volt.

Mindenekelőtt tudnivaló, hogy mindnyájan visszatértek

Chicagóba. Egyik-másik kétségbeesve, egyik-másik dühtől tajtékozva, de kettő olyan is akadt, a kik egyáltalában nem is törődtek az egész dologgal. Hogy ez a kettő ki lehetett, talán fölösleges is elárulnunk.

Max Réal a baleset után alig egy hét múlva a két fiatal leánnyal visszaérkezett Chicagóba. Réalné csak ekkortudta meg, hogy a fiával mi történt, hogy ő volt az a nemes lelkű ifjú, a ki életveszélyzetésével mentette meg a fiatal leányt.

Lissy és Jovita másnap eljöttek Réalnéhoz látogatába. Lissy rendkívül megtetszett az érdemes hölgynek, viszont a fiatal leány nagyon megkedvelte őt. Így történt meg az ismerkedés, hogy aztán ennek az ismerkedésnek

utóbb minő fontos következményei lettek, azt is nem sokára megtudjuk, de néhány napig türelemmel kell lennünk.

Millner, az idomító éktelenül dühöngött. Elgondolta, hogy minő rengeteg pénzbe került a komédia, hogy ez alatt az idő alatt az idomított hústömeggel egy krajezárt sem szerezhetett, legfeljebb azt a bizonyos gyalázatot, mikor Hunter tiszteletes úr mindkettejüket felképelte . . . bezzeg Crabbe mindezzel nem törődött, neki naponta kijárt a hatrendbeli «abrák» — ezen kívül nem érdekelte őt semmi a világon.



ÁTMENTEK A FOLYÓ TULSÓ PARTJÁRA.

A tökmagrágó Titbury-pár két heti méregdrága uraskodás után csikorgó fogakkal fizette ki az Excelsior-Hotel borsos számláját: *kétezernyolcszáz dollárt*, s nagy családi tanácsot tartván megállapították, hogy az utiköltségeket, a pénzbirságot, az elrablott háromezer dollárt, s mindent egybefoglalva mintegy *nyolczezer dollárt* dobtak ki — a sárba.

Ebből aztán nagyszabású családi patália keletkezett. Természetesen a hatalmas Titburyné állott az erdő felől. A szemrehányások egész özönét zúdította hitvestársa fejére, a ki — szerinte — oly makacsul ragaszkodott az ostoba játékhoz merő kapzsiságból, s nem akart az okos szóra hallgatni. A tenyeres-talpas eselédleány természetesen az asszony pártját fogta, s így a jámbor Titburyra közös erővel reá terítették a vizes lepedőt, pedig mi tudjuk, hogy ebben a dologban olyan ártatlan volt, mint a ma született bárány.

Mert hát gyakran előfordul az életben, hogy az ártatlannak kell szenvednie.

Hát Harris T. Kymbaleról mit beszél az irás? Nos tehát a lángelméjű Kymbale, a ki egy maga volt jelen a Medary és Sirus Falls City között épült vasút műszaki bejárásánál — ép bőrrel szabadult meg. Ugyanis mielőtt még az összeütközés megtörtént volna, szerencsésen kiugrott a vonatból s többrendbeli bukfencz után a vasúti föltés mellett az árokban jó hosszú ideig eszméletlenül hevert. Fájdalom, annak a jelenetnek, mikor a vasparipa összezapott, nem lehetett a szemtanúja.

(Folyt. köv.)

II. RÁKÓCZI FERENCZ.

Jósika Miklós regénye.

25

Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes.

Éjfél volt, midőn a kállói vár parancsnoka, egy öreg, elhízott német hadnagy, nem csekély aggodalommal gurult ki ágyából, egyik ablaküvegnek megesendülésére.

Kevés időt engedett magának hetek óta nyugalomra, mert a minő nagyúri elbizottság emelte kakastaraját a békés bécsi és prágai palotákban, annyira hevert a nehéz napok súlya azon elszánt, csak parancsot ismerő, s nagyrészt rettenhetlen férfiak vállain, kik a német hadi hierarchiának távolabb idegzetét alkották.

Hager, a kállói parancsnok, Isten tudja, mióta szolgált; első hadévei mint álom derengtek emlékezetében; 70 év terhe nehezedett vállára, egyszerű ember volt, követelése csekélyek. Harmincz év óta egyébről sem álmodozott, mint kapitányi nyugdíjáról.

Oda tettek a hű embert a kállói kastélyba. Az őrség negyven főből állt: német, cseh, morva, cigány, oláh vegyesen. A legfiatalabb meghaladta

a negyven évet, a legidősb 80 éves hadastyán volt, félszemű s mindig részeg.

Hagert s e maroknyi népet oda vetették a forradalom közepébe, e kis fészekbe, melyet 48 fontos golyó úgy átjárt volna, mint egy ív papirost. Zsoldot nem kaptak, s a sűrű parancsok, melyeket távoli tábornokoktól nyertek, a vigasz egy szavát, a méltánylat egy hangját nem foglalák magukban. Szárazok voltak, mint a kerges bőr, pusztá parancsok.

S mégis a derék öreg tiszt, nagy hasával, gyér ősz hajával, sánta és köszvényes lábával a haladó fölkelés közepett egy perczig sem vesztette el fejét; nem zúgolódott, nem várt segélyt: kiszámította, hány lövés telik ki porából, golyóiból: s gondolta, ha minden kifogy — kirohanunk s vége a bohózatnak.

Egy tüzes nyilvessző metszette át az ablak lemezét, mely pattogva ejtette forgácsait az öreg hadnagy ágya elé!

— Ohó! — kiáltott fel a tiszt, felrántván hirtelen bőrbugyogóját, magára vevén széles pávafarkú kabátját s lovag-eszímait. — Gazemberek, tolvajok, gyújtogatók, laufhansok!

Az öreg 80 éves őrmester, Fiedler Sebestyén, tökrészen tántorgott be.

— Uram, hadnagy úr és várparancsnok! — gagyogta németül — újra megrohantak, tüzes golyókat lövöldöznek a várba: van legalább 200,000 magyar, milliók meg milliók! fekete az egész vidék — mint a — mint a — a eszmám: fejezte be, majd kiejtve a gyertyát kezéből.

— Hallja Fiedler, — szólt nagyot hahotázva a hadnagy: — az éj oly fekete, nem az ellenség, a szalmafedeleket nézte félszemével elefántoknak. Gyűjtse egybe a népet az udvaron, mindjárt lemegyek magam: hadd lövöldözzenek addig, jó eső volt tegnap egész nap, ázott a földél, nem fog rajta a tűz.

— Sehr wohl, — felelt az őrmester, nagy tenyerét illesztvén hálósípkájához, s műértőleg fordulván sarkán, miután a gyertyát átadta a hadnagnak.

E közben kívülről sűrűn kezdtek a földélre hullni a nyilak; az árok melletti házak lángot vetettek.

Ez alatt a városban megkondult a vészharang, s minden oldalról elősietett a nép.

Az őrizet pár percz alatt talpon volt.

— Uram ne hagyj el! — kiáltottak fel néhányan az előtóduló várlakók s oda menekültek közül: ég a földél.

— Hadd égjen, — szólt a hadnagy — nem nagy kár érte, ha sajnálják, hát oltsák el!

A kállói nép látván, hogy tűz van, s nem támadás, jó közel tódult a várhoz, s nemsokára a buzgóbb lakók közül néhányan vizes hordókat hoztak szekereiken.

Hager hadnagy azonnal megtette a kellő intézkedéseket. Az árok melletti földerodításokra öröket állított, másokat az épületablakokhoz.

— Ha valakit láttok közeledni, le kell löni — ez volt a parancs.

E közben a várnak zsindegyfödele pár helytűjra meggyúlt, de részint az a várórség, részint azok, kik a várban menedéket kerestek, jólrosszul eloltották azt, s mivel a földél nedves volt, a tűz nem terjedhetett gyorsan.

A várkastély a keletioldalánlévő bástya irányában két ember hosszú vastag póznát czipelve óvatosan ballagott.

A sötétben egy harmadikalakközeledett. Csak akkor vette őket észre, mikor az első összeütközött vele.

— Ki vagy? — kiáltá Vaszil.

— Kegyed az, Brenkovics? — volt a felelet. — Ismerős hangok találkoztak. A ki szólt, nem volt más, mint Vaszil. — Mi vagyunk, én és Ursza. — Be nem férhetünk a várba; — mond Brenkovics — a hadnagyba az ördög bújt, gondolom a félsz ördöge, egyebet kell tennünk; hát ezt a rudat miért czipelik?

— Ez segít be minket a várba — felelé Vaszil. Átvetjük az árkon, s kész a híd.

— Itt vagyunk, ezen oldalon van a nyílás. Ezzel Vaszil le kezdette eresztetni a rudat a földre, Ursza szintén.

Most a három vakmerő ember egymás mellett állt.

— Vaszil, te tudod merre van a lyuk, irányozd a rudat, mi ketten tartjuk a másik végét, hogy a vízbe ne csapjon, s tolni fogjuk előre.

A nép a túlsó oldalon a házak oltásával volt elfoglalva, a várórség pedig látván, hogy a tűz, mióta heves szél kerekedett szazégő házak nád és szalmatekereseit hordani kezdé, ha elfojtatik egy helyt, két helyt nyer tért, elhatározták, hogy a fedelet lerántják, a mi nem volt csekély feladat, s az egész őrizetet igénybe vette.

A kis várudvar úgy tele volt égő zsindegyvel, s a füst annyira eltöltötte, hogy csak oly vasfejű parancsnok erélye tarthatta fenn a rendet, minő Hager volt.

Vaszil ezalatt a rudatgondolomra ama nyílás felé irányozta, melyet lehetetlen volt a

füstben látni, Ursza és Brenkovics pedig egész súlyukkal másik végére nehezkedve, tolták azt előre.

— Csak lassan — mond Vaszil — ha az a veszett moslék az árokban nem volna oly mély, bele ugornam, de két embert is ellepne, megmértük Urszával. De semmi azért, mindjárt elérjük a nyílást. — Hó! szakítá egyszerre félbe szavát: a falhoz ütődött, nyomják csak le hamar, hogy emelkedjék fel — úgy — most kissé jobbra. —



VASZIL A MAJOM ÜGYESSÉGÉVEL HALADOTT A RUDON.

Megvan! taszítsuk csak előre — úgy — még egy kissé — most már gondolom, elbír egy embert.

— Előre! — mond Brenkovics, — ha rosszul áll a dolog, térj tüstént vissza, ha jól, füttyents.

Vaszil, miután a sudar átfogta az árkot, s annak túlsó, vékonyabb része elég biztos alapot nyert, felemelkedett a földről, hol mind a hárman térden állva dolgoztak, s körültagogatván magát, mormogta: két kis pisztoly s egy kés, elég ennyi, minden rendben van.

Vaszil végig nyúlt a kerek fasudaron olyformán, mint a ki sima rúdon felfelé akar kúszni, s azt lábbal, karral átöleli.

Aztán a majom ügyességével s a medve biztoságával haladott a rúdon.

Azonban még nem érte el a vár falát, mikor hirtelen eltűnt két társa szeme elől.

Brenkovics és Ursza, minden vakmerőségük daczára, hevesebben érzék dobogni szíveiket, s a lehelletet magukba fojtották, midőn mintegy öt kínos perc után éles füttyentést hallottak.

— Helyes! — mond Brenkovics, — tartsd jól a rúd végét öreg, rajtam a sor.

— Hát én aztán hogy megyek át, ha senki sem tartja a rudat? — kérde Ursza.

— Tartjuk túl ketten, — felelt Brenkovics s a jövő pillanatban már átölelte a gerendát, gyorsabban, mint Vaszil a nyilásnál volt.

Ursza mormogott magában, mikor a második füttyentés hallatszott: — én vagyok a legöregebb, s nekem jutott a darabosa. Ej, — bátorította fel magát — egy kis fürdő meg-megjárja.

(Folytatása következik.)

A sárkányok országából.

Cholnoky Jenő könyvéből.

I.

A tanulás Khinában.

Khinában az embert csak a képzettsége és szorgalma teheti nagygyá. Sem a nagy vagyon, sem a papa protekciója nem segít, de a szegénység és a leszármazás sem akadály.* Oly szépek és szigorúak az erre vonatkozó törvények, hogy azokhoz hasonlókat a világ semmiféle intézménye között sem találunk. Persze tehetséges és vagyonos apának itt is meg van az az

* Kivételt tesznek a színészek fiai és a hivatalnokok szolgái és cselédei, a kik hivatalnok rangra egyáltalában nem emelhetők.

előnye, hogy a fiú az apja tehetségét és vagyonát örökölheti, meg hogy a módos apa fiát jobban neveltetheti, azt fiatal éveiben a kenyérkereset alól felmentheti és a fiú tisztán a tanulmányainak élhet.

A fiúk neveltetése, úgy mint nálunk, 6—7 éves korukban veszi kezdetét. Privát mesterek járnak a házhoz, szegényebb szülők pedig közös mestereket tartanak, a kik a fiúkat írni, olvasni, erkölcsös mondatokra tanítják. Az első könyv, a mit a gyerek-ifjú kezébe kap, az úgynevezett Szanczu-king, a mely 1068 írásjegyet tartalmaz, a mi alapvető az írás-olvasás mesterségénél s ezek a jegyek egyszersmind böles mondásokba vannak szedve. Ezeket a fiúknak szajkó módjára kell tudni s egy nyolcz éves fiú már el is tudja azt reczitálni minden hiba nélkül, a nélkül persze, hogy értene valamit belőlük, de hisz az még ráér, most csak az a fő, hogy ezek a mondások valósággal vérükké váljanak. A mondások ilyenek:

«Az ember természeténél fogva jónak születik».

«A természetek körülbelül egyformák, de a gyakorlatban messze szétágazókká válnak».

«Ha a nevelés hiányzik, akkor az ember megtevéd . . .»

«Ha a drágakövet nem csiszolják, nem használhatjuk ékszernek».

Azután jönnek olyan mondatok, a melyek a gyerek szóbőségét mindenféle irányban fejlesztik, mint például:

«Három természeti erő van: Ég, Föld és ember».

«Három világosság van: Nap, Hold és csillagok».

«Háromféle köteléke van a társadalomnak: ezt az uralkodó és minisztere közt igazságosságnak, az apa és fiú közt szeretetnek; a férj és feleség közt engedelmességnek nevezik».

Továbbá:

«Szeretet, igazságosság, tisztesség, böleség és hűség az öt főerény».

«Rizs, köles, bab, búza, rozs és árpa a hat fő gabonanemű, a miből az ember táplálkozik».

«Ló, marha, juh, szárnyas, kutya és disznó az a hat fő háziállat, a melyet az ember tart».

«Öröm, harag, szomorúság, félelem, szeretet, gyűlölet és vágy a hét fő szenvedély».

«Tök, agyag, bőr, fa, kő, fém, selyem és bambusz a nyolcz hangszerféle».

A mikor ezeket a mondásokat már úgy tudja,

mint a vízfolyás, akkor kap a kis fiú kezébe egy nehezebb klazikuszt, mignem aztán Konfuczius és Menczius összes műveiben olyan jártasságot nyer, hogy vizsgálatra boesátható.

Az első vizsgát minden fiú a kerületi székhelyen (hszién) állja ki. A másodikat a megyei székhelyen (fu) és a harmadikat a tartomány székhelyén tartják meg. Ezek már a sziu-czai nevet kapják, a mi körülbelül megfelel a mi régi «baccalaureus» elnevezésünknek. Háromévenként aztán megint a tartományi székhelyen tartanak egy vizsgát, a melyen azok, a kik sikerrel letették, a «Kjü-zsen» nevet kapják, s ezek már jogosítva vannak bizonyos államhivatalokra. Ezeken a

fel, hogy volna egy ember, a ki olyan végtelen jótékony volna s ehhez az eszközei is meg volnának, hogy minden szükségben szenvedőn segítene: mit mondanál erről az emberről? Lehette őt humánusnak nevezni? Konfuczius így felelt: «Elegendő a humánus szó? Nem kellene-e őt szentnek neveznünk?»

Ezt kellett a vizsgázóknak taglalni. Épen akkor éhínség volt Éjszak-Khinában, tehát a kérdés egészen időszerű és morális volt. A dolgozatok arról tanuskodnak, hogy a vizsgázóknak rengeteg olvasottságuk van s képtelen terjedelmű hazai irodalmukat nagyon behatóan ismerik. A történelmi földrajzból például a következő



KHINAI ISKOLA BELSEJE.

vizsgákon azonban két császári biztos és a legfőbb tartományi hivatalnokok is jelen vannak. Nagy esődület van ilyenkor a tartományi székhelyeken, mert 4000, sokszor 8000 vizsgázó is jelentkezik s ezek rokonaikkal együtt jönnek. Persze a rendőrség ilyenkor erősen mozgósítva van, mert a bukottak néha lázonganak. Így pl. Oxenham leírása szerint Vu-csang-fuban 1870-ben 8—9000 jelentkező közül csak 61-nek sikerült a vizsga.

Ezek a nagy provinciális vizsgák háromszor három napig tartanak. A feladott kérdések részint a klazikusokra vonatkozó tanulmányok, részint Khina történelméről és a közigazgatásból választatnak. Így pl. az egyik vizsgán, mint főkérdés a következő szerepelt:

«Czu-kung így szólt Konfucziushoz: Tegyük

kérdést kapták: «A mai Hu-péi tartomány kerületei közül hány és melyek tartoztak a hajdani King-tartományhoz?» Épen olyan kérdés, mintha minálunk valaki azt kérdezné, hogy a hajdani Zarándmegye mely községei és hova tartoznak ma?

A hely, a hol vizsgáznak rendkívül érdekes. Az udvar közepén egy nagy terraszos csarnok van, előtte jobbról-balról alacsony, keskeny, féltetes épületek húzódnak. Ezek a keskeny épületek apró czellákra osztódnak, még pedig úgy, hogy a ki az egyik czellában ül, az a szomszédjával nem érintkezhetik s maga előtt nem lát mást, mint a mellette levő épület komor falát. A vizsgázók mindegyikét egy ilyen czellába zárják, a hol a vizsgálat egész ideje alatt tartózkodik, ott is eszik és iszik. Persze ez keserves

egynéhány nap, sokan belebetegesznek, sőt az öregebbeknek — hisz a vizsgálók közt 50—60 évesek is vannak, — az életébe is kerül, mert hisz nincs ágy, ülve kell aludni, — nincs más mit enni, mint a mit magukkal hoztak.

A harmadik fővizsgálatra persze csak a kjúzseneket eresztik. Ezeket csak Pekingben tartják

Sokat gunyolták, szidták már a nagy falat s a khinai elzárkózottság gunyos szimbolumaképen sok tudatlan író vette már tolla alá. Pedig hát tekintsünk végig egy kissé hazánk területén: találunk itt rengeteg sánczokat, óriási védő műveket a római időkben. Csakhogy megszoktuk már ezeket az alkotásokat nagyra becsülni, megcsodálni.



TISZAPARTI HALÁSZKUNYHÓ. — BÖHM PÁL RAJZA.

s erre már sokkal kevesebb a jelentkező. A ki ezt a vizsgát is kiállta, az Csin-si, azaz «Előre haladott tudós» lesz, a kire már magasabb állami hivatalok várnak. A legmagasabb tudományos képzettséget végre azok mutatják, a kik az utolsó vizsgán is szerencsésen átestek s ezzel a pekingi tudományos akadémia (Han-lin-jüen) tagjai is lesznek.

Ezek az úgynevezett han-lin férfiak, azaz az «íronád-erdő» tagjai.

S aztán mik ezek a khinai falhoz képest? Céljuk ugyanaz volt, mint a khinai falnak, elzárkózni velük a barbárok elől. Sokan mondják nagy szellemen, hogy a khinai fal a legjobb dokumentuma a khinaiak gyávaságának: mernők ugyanezt mondani a rómaiakról.

S hogy a khinai fal jobban teljesítette hivatását, mint a római sánczok, azt a két nagy nemzet története világosan tanúsítja.

(Folytatása következik.)

Tiszaparti halászkunyhó.

Az alföldön halászegény vagyok én,
Tisza partján kis kunyhóban lakom én.

Szegény jó Bernáth Gazsinak oly hirtelen népszerűvé lett e nótája jut eszébe az embernek, ha az itt bemutatott egyszerű, de az élet eleven bája által oly hatásos képet megtekinti.

tek. De mivelhogy im magyar, hát a szomszéd vármegye se tud róla, ha ugyan neki magának is nincsen olyan vize, melynek partján ilyen halászkunyhó terem.

Hát nem kell hinni, hogy az ilyen kunyhóba amúgy hason kell bemászni, mint valami cigánykalibába. Dehogy. Emelt homlokkal léphet abba bele a legszálasabb legény is, s nem kell attól se

Jól-rosszul összetakolt kunyhó, szalmás, nádas födelével, melyet még néhány száraz galy támogat, hogy a szél el ne vigye. Ebben lakik a halászcsalád egész nyáron át. Hogy éri be vele, kérde az idegen s esodálkozva tekint az erőteljű duzzadó piros-pozsgás alakokra, a kik úgy rajzanak elő a kunyhó ajtajából, mint a méh a kőpüből, s fonják, foltozzák, tatarozzák az ő ekéjüket, mely kenyeret ad nekik: a hálót.

Láttam egy ilyen halászkunyhót belül. Bizony, ha muszkaországi vagy indiánus volna, rég leírták s világgá kürtölték volna már a tudós néme-

tartania, hogy beleesetlik-botlik ott belül a szűk helyre összeszorított ezókmókba. Dehogy is! Az a kunyhó, a milyen kicsiny kívülről, oly tágasnak látszik, ha belemegyünk. Mesteri gazdálkodással van itt fölhasználva minden tenyérnyi hely s az ember el se hinné, mi mindenféle halászszerszám van abban.

Az összefutó szarufák és a nád vagy szalma köze tele van szurdalva a mesterséghez szükséges minden eszközzel, azonfölül ott a pipakészesség, az asszony varró, fonó, mosó holmija, guzsalya, egy-egy olvasó, néha egy-egy biblia,

imádságos vagy zsoltáros könyv, kalendárium, sőt egy kis papír meg kalamáris, fésű, kézi tükör, szappan, tökkobak, üveg pohár, mind az az apróság, a mit nem szükség féltetni, hogy elázik, s kis helyen is megfér. A kunyhó sarkában ott a kopott tulipános láda a ruhaneművel, egy kis élés szuszék, kenyérral, liszttel, sóval, zsiradékkal. Aztán hátul a tűzhely, kisebb-nagyobb lábassal, eseréptállal, tányérral, bográccsal, melyek közül egy bizonyosan valami kiálló szolgáló lóg. És asztal is van a kunyhó fala mellett, még pedig jó téres, úgy hogy akár tizenkét ember is megferne körülötte. De mi több: ágy is van, valóságos nyoszolya, leterítve pokróccsal, derékallyal s dagadó párnákkal.

S hinnéd-e, hogy a szegény halász-családnak még a «magazinja» is itt e kis kunyhóban van, azon a talpalatnyinak látszó kis helyen? Pedig úgy van. Ha megtekinted az asztalt, a föl-párnázott ágyat, csodálkozva fogod látni, hogy az nem fából van faragva, hanem művészi négy-szög darabkákból szabályosan összerakott mozaik-szerkezet. Egy-egy ilyen darabkát ki is vehetsz belőle. Nem nagyobb az egy arasznál, akkora sincs. Száraz, könnyű valami. Csak ha közelebről tekinted, akkor látod, hogy az eleven jószág volt valaha: hal. Az aprajából való, mit magyar piacon eladni nem lehetett. A háló megtelt velők, a halász szegény családja megtisztogatta, jó friss levegőn megszáritotta zsinagra akasztva, a mikor megszáradt, még szétteregte ponyván, gereblyével, aztán mikor már a szaga is elenyészett, gondosan egymásra rakta a kunyhóban: asztalt, ágyat, ülőpadot készített belőle, letakarta gondosan, hogy por ne lepje, piszok ne férjen hozzá, s most itt várja ezer meg ezerszámban a kereskedőt, a ki kocsira rakja s elviszi messze Oláhországba, hol az a szegény népek drága csemege lesz.

Ott készítik a hálót a kunyhó előtt. Hosszú, sok öles szerszám az, melylyel nagy távolságra lehet elfogni a vizet, ott, a hol nem mélyen ér, meleg s meghuzódnak benne a halak. Ott a vízparton egy lélekvesztő esolnak, melybe istenkísértés beléülni, de a melyet ügyes karral taszít az erős izmú legény. Ime ezek összes tényezői itt a boldogságnak és a megélhetésnek, a társadalom e szerény igényű tagjai részére. Azt gondolhatná a be nem avatott, hogy nagy nélkülözés, de a ki látta, azt mondja reá: nagy életbölcsesség. Mert csak az nélkülöz, a kinek fáj az, a mi je nincs. De bölcs, a ki beéri azzal, a mi je van, bármi kevés is. És e tekintetben az alföldi nép, a a pásztor, a halász — az élni tudás legnagyobb mesterei, az élet legnagyobb bölcsői.

Még a poézist sem tagadhatni meg ettől az élettől, s fűszere neki, a mi oly nagyon hiányzik nekünk városi lakóknak: a szabadság. Szabadság a szó valódi értelmében, a mikor nemesak ember rabigáját nem tűrjük, hanem a szenvedélyek igája sem törí vallainkat.

A hatásos kép, mely tetszést nyert a külföldön is, Böhm Páltól való.

A klasszikus színügyről.

Irtta Liska János.

3

Különben is a rómaiakban nem volt akkora képesség szellemi művek alkotására és szellemi élvezetekre, mint a görögben. Nekik inkább a nemzeti, állami, társadalmi intézmények fejlesztésére volt nagy tehetségük, ezért mulatságaik sokszor erőszakosak, drasztikusak. A folytonos háborúskodások, polgári villongások kifejlesztették bennük a vérengző látványosságok szeretetét, s ezért íróknak, mikor a görög darabokat átdolgozzák, markánsabb, erősebb vonásokkal kell festeniök az élet hőbortjait, ferdeségeit, mert csak ez hat közönségükre.

A közélet, a politikai élet pedig «ne nyúlj hozzám» virág volt a római íróknak. Naevius megpróbálta a Metellusokat csipdesni, de megjárta vele, mert börtönbe, majd száműzetésbe is került e kísérletekért.

A köztársaság vége felé szokásba jött a tragédiák előadása után könszáritónak, hogy a közönség felviduljon, egy-egy bohózatot (satura, fabula Atellana) vagy életképet (mimus) előadni. E darabokból fenmaradt töredékek mutatják, hogy mennyire sülyedt e korban a közönség ízlése, mert bennük a durva tréfa játszsza a főszerepet. Az életkép (mimus) táncszal volt egybekötve, de olyan táncszal, melyet lakomákon a vendégek mulattatására szoktak előadni s melyben minden idealizálást, álarczot mellőztek s a női szerepeket is nőkkel játszták.

Lássuk most röviden a színi előadásokat. Úgy a görögöknél, mint a rómaiaknál ünnepnapokon adtak elő szindarabokat. A görögöknél a költség legnagyobb részben az államot illette, mert bár volt a színháznak bérlője, a szegényebb polgárok az állam adott napi jutalékot a színház látogathatására. Szokásban volt a choregia. Tudniillik a 10 athéni törzs mindenike egy-egy gazdagabb polgárt választott, kinek kötelessége volt a darabokat betaníttatni, a diszletek költségeit fedezni s a darab betanulása idején a színészeket s a kart ellátni. Ezért fel volt mentve a hadi szolgálat alól s győzelem esetén koszorút kapott s tripost emeltethetett az állam költségén a színház közelében.

Az előadások az első archon felügyelete alatt állottak, a kinek tisztéhez tartozott a vallásos ügyek intézése s így a színi előadások rendezése. Az eljárás a következő: A költő beadta darabját az archonhoz, tragédia-író 3 — illetve 4, komédai-

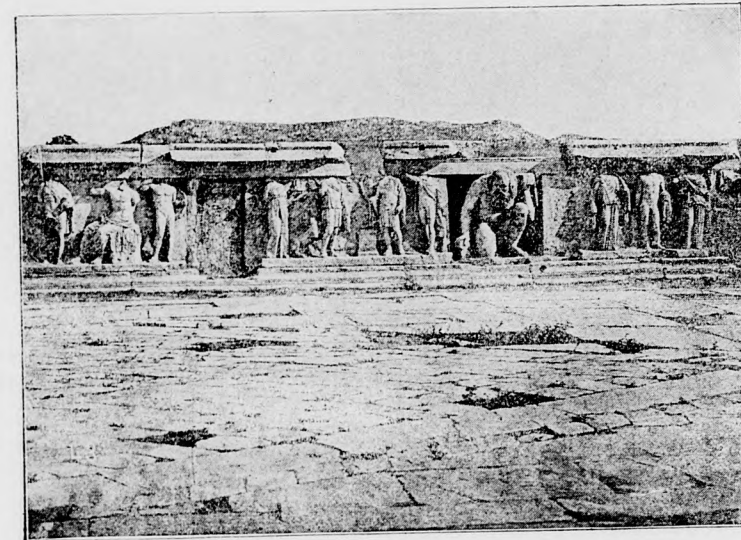
író 1—1 darabbal versenyzett. Az archon megbíráta a műveket, s a mely költőt jónak találta, annak choregost és elsőszínészt jelölt ki. Első színész csak az lehetett, ki az archon előtt e czélból vizsgálatot tett. Voltak azonban oly kiváló színészek is, hogy a költők különösen irtak számukra szerepeket és darabokat. Néha maga a költő is játszott és legtöbbször maga tanította be a darabot.

Az előadás előtt előverseny volt, melyen nem játszottak, csak bemutatkoztak a choregusok, költők, színészek és karok, s jelezték a darabokat, melyek versenyre kerülnek.

Az előadás napján korán reggel gyűlt a közön-

a 10 törzsből választott 10 versenybirót. Mire megjelent a hírnök s felhívta a költőt a versenyre. Ekkor bejött a költő a karral együtt s boráldozatot mutatott be Dionysosnak.

Majd megkezdődött a darab, a prologus tájékoztatta a közönséget a tragédia vagy komédia meséjéről s a szereplőkről. Színlap nem volt, ezért a szereplők rendesen bemutatkoznak; ha jönnek, elmondják, hol jártak, ha mennek, jelzik, mi czélja távozásuknak. Az első színész a főszemélyt, a második az ezzel ellentétes szerepeket, a 3-ik a mellékszerepeket játszotta. Voltak azonkívül statiszták előkelő személyek kíséretével, vagy néptömegek jelzésére.



RÉSZLET AZ ATHÉNI DIONYSOS-SZÍNHÁZBÓL.

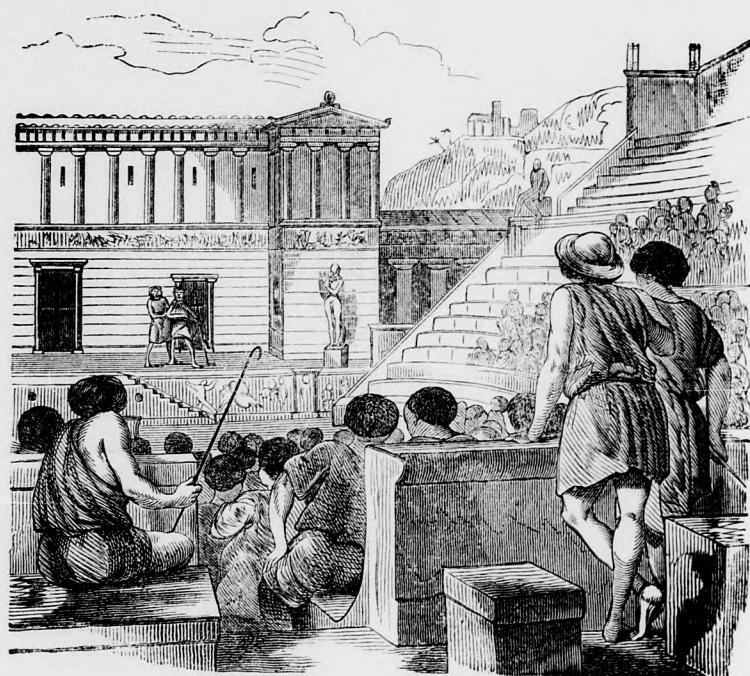
ség a színházba, mely valamely domb oldalába volt építve, úgy hogy az ülőhelyek a dombnak felfelé körben voltak, a színpad magas épületet képezett s palotát, templomot, közönséges házat, sátor, ligetet, erdőt, barlangot ábrázolt a darabok jellegéhez képest, mert a jelenetek mindig a szabadban, a ház előtt folynak le, s ha a ház vagy sátor belsejét akarták feltüntetni, az ajtót kinyitották s a színészt az ajtó elé vitték. A színházak nagy méretűek voltak s alkalmasak 30—40 ezer ember befogadására. Tetejük nem volt, hanem a nap heve ellen vásznakat, ernyőket feszítettek ki a közönség feje fölött, a hang erősítésére pedig a nézőtérén szükség szerint hangolt edényeket állítottak fel.

Mikor a közönség összegyűlt, az archon tisztító áldozatot mutatott be a nép nevében az isteneknek, egy másikat Dionysosnak. Majd megeskették

A színészek ünnepi ruhában játszanak, de hogy alakjuk a nagy színházban jobban meglássék, kitömik a mellüket s hasukat. Az előkelő személyek hosszú, az alacsonyabb származásúak rövid ruhát viselnek, lábbeli a tragédiában: a *kolturnus*, magas sarkú és szárú csizma, komédiában: alacsony cipő: a *soccus*. Az idősebb személyek botot viselnek. A színészek a görögöknél álarczot vesznek, ezért az arez mimikája lehetetlenné válik; az álarcz sokszor nagyon reális, így Oidipos király megvakítását véres szemekkel ábrázolták. A kar a színpad előtt a valamivel lentebb fekvő orchestrában foglal helyet s az ideális néző szerepét játsza, ki élénk részvétellel figyel a hős sorsára, óvja, inti a rossztól, korholja érte s dicséri jó cselekedeteit.

A közönség egész napra berendezkedve foglalt

helyet a nézőtérben. Elül a hivatalos személyek, papok, papnők, archonok, hadvezérek, az állam jöltevei, harcban elesettek árvái, idegen államok követői. A komédia előadásán túlságos szabad szelleme miatt nők nem jelenhettek meg. A többi nép testületek, néposztályok szerint foglalt helyet. Hozott magával ülőpárnákat, ernyőket, ételt, bár felvonások közben néha egy-egy jöltevő, sokszor maga a költő is megvendégelte őket. A rend fenntartására külön felügyelők voltak az archon parancsa alatt, mert a néző közönség igen élénken viselkedett, lármázott, tapsolt, hogyvultozott, do-



SZÍNHÁZI JELENET A RÉGI ATHÉNEN.

bogott, füttyült, beledudolt a szebb dallamokba, ha pedig rosszul játszott valamely színész, kövekkel dobálta meg, vagy azonnal megkorbácsoltatását követelte.

Az előadás végén újból áldozott a költő Dionysosnak, mire a 10 versenybíró döntött a felett, ki győzött, az eredményt kihirdették s a győztes darab költőjét, choregosát, első színészét megkoszorúzták. Másnap a színházban gyűlést tartottak s megbírálták, dicsérték vagy panaszták az előadás rendezését.

A rómaiaknál lényegében épen így folytak le az előadások, csak abban volt különbség, hogy a színészek száma nem volt meghatározva, versenyeket nem rendeztek, kar nem volt, s hogy a

költségeket az ünnepélyek rendezésével megbízott államhivatalnok, az aedilis teljesen a magából fedezte. Ez a költség persze roppant nagy volt s nem egy dúsgazdag római tette magát tönkre aedilis korában, de ha a nép kegyét meg tudta nyerni, később kárpótolta magát az elnyert hivatalokkal, melyek ugyan tiszteletbeliek voltak, de dús mellékjövedelmeket hoztak,

Plautus korában a színészek hajadon fővel játszottak, a kor és állásbeli különbséget részint a ruha, részint a hajviselet jelezte. Álarcot sem használtak, csak jóval később. A női szerepeket

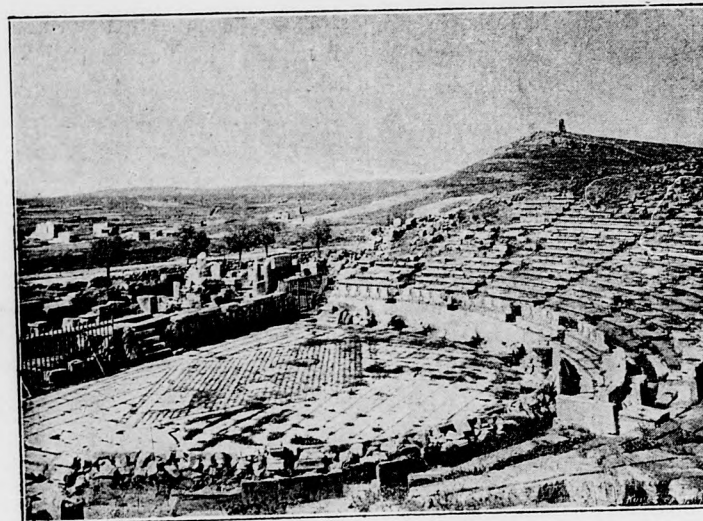
ből készítve, 3000 szoborral ékesítve, a második üvegből, a 3-ik aranyozott fából. 36,000 ember fért el benne. Azonkívül a megnyitáshoz a legritkább vadállatokat szállították Rómába. Ez a költsézés tönkre is tette Scaurust, úgy hogy adóságokba verte magát.

Pompeius állandó színháza nem volt oly pompával építve, mint Scaurus ideiglenes s az előadások után lebontott színháza, de felülmulta a megnyitáshoz hozott vadállatok nagy számával. Ekkor állítólag 600 oroszlánt, 400 párducot, azonkívül számtalan rhinoceroszt és más vadállatot vittek a színpadra.

A későbbi császári kor erkölcsének eldurvulá-

balladákban már találunk történeti vonatkozásokat is várurakra, lovagokra, várakra stb. Külalak tekintetében pedig az alföldi balladák sokkal zengzetesebbek, dallamosabbak; inkább lyrai versformák uralkodnak bennök, többnyire szakokra oszlanak és rímeseek; míg a székely balladákban — alig egy-két kivétellel — mindenben az ellenkezőt találjuk. A székelysége a hóborította zord hegyek nagy hatást gyakoroltak; kedélye, temperamentuma méltóságos, ellenben az alföldi magyar lelke csapongó, határt nem ismer, mint a végetlen pusztá, mely előtte elterül.

Még a vallásos költészetéről kell megemlékezni. A nép vallásos költészetéhez sorozom az



DIONYSOS PAPIJÁNAK SZÉKE A SZÍNHÁZBAN.

sát jellemzi, hogy a római amfiteatrumban már véres szindarabokat is adtak, így egy gonosztevőt azzal büntettek, hogy Prometheus kínjait az alvilágban kellett előadnia, egy másik Orpheust játszotta s vadállatokat boesátottak reá. Itt gyötörték s végezték ki látványyszerűleg a keresztényeket is.

Nemzeti vonások népköltészetünkben.

A «Tanulók Lapja» számára.

6

A magyarországi és erdélyi, különösen pedig a székely balladák közt nagy a különbség, nemcsak a külfarmában, de a tartalomában is. A környezet hatása, melyben a nép mozog, meglátszik költeményein is. A magyarországi balladák cselekvénye szalmafedeles kunyhókban, a pusztán, a szegénylegények közt játszók, míg az erdélyi

ügynevezett misteriumokat. Igaz, hogy ezek tulajdonképpen nem népi eredetűek, de miután az egyház felhagyott kultiválásukkal, azóta teljesen a nép alkotta őket, s jellemvonásait annyira rájuk nyomta, hogy bátran sorolhatjuk a misztériumokat is a népköltészet termékeihez.

A misteriumok nálunk nem fejlődtek ki s nem terjedtek el úgy, mint Európa többi nemzeténél, főleg a román és germán népeknél, s ennek oka az, hogy népünkben nem volt s most sincs meg az alakoskodás iránt való hajlam oly mértékben, mint az említett népeknél. «Az olasz bajazzo, az angol clown, a német hanswurst és bábjátékos még mai nap is létezik. De hogy magyar valaha ezt a művészetet üzte volna, akár a régiebb, akár az újabb időben, annak semmi nyoma. Magyar nyelvű mimusok és histriok nem voltak, mert ha

lettek volna, még ma is találkozánk velük.» Továbbá nálunk nem is volt olyan jól kifejezett polgári osztály, mint Európa többi országaiban, pedig a misteriumok más népeknél is csak olyan helyen virágzottak, hol a polgári elem volt a túlnyomó.

Ezen körülmények miatt a magyar misterium nem válhatott misterium-drámává, mint Nyugat-Európában. A misteriumokat kedvelte a nép addig is, míg a liturgiának kiegészítő részét képezték s mikor az egyház felhagyott kultiválásukkal, azontul maga a nép művelte tovább, de csak immel-ámmal, mert mint mondtam, a magyarnak természetével nem egyeztethető össze az alakoskodás.

A népies jellemvonásokat ezek a vallásos tárgyú költemények is világosan visszatükröztetik; mert a nép mindenre, a mi körében keletkezik, vagy a mi keletkezése után körében él tovább, rányomja bélyegét. Egyik sajátos jellemvonás, hogy a hatás kedvéért, nem nézve még a legkomolyabb vallásos részleteket sem, durva tréfák, póriás enyelgések vannak beszöve a különböző darabokba; ez mindenesetre népies. A többi népek misteriumaiban nagy szerep jut Herodesnek és Jézus szülőinek; nálunk is szerepel egyik-másik darabban Herodes és pedig elég hősiiesen: huszár szerepe van; Jézus szülőinek nem jut valami nevezetesebb szerep misteriumainkban. Nem esdálkozhatunk rajta, hogy népünk misteriumaiban főleg a pásztorok szerepe fejlődött ki, hiszen a nép felfogásához ezek állottak legközelebb és míg egyfelől a nép ezeknek szerepében önmagát látta megdicsőítve, addig másfelől legalkalmasabbnak találta a pásztorokat arra, hogy tréfáit és élezeit szájukba adja.

Nemcsak a misteriumokban bán el ilyen könnyen a nép a vallásos dolgokkal: borozás közben travestálja az a vallásos éneket s imaformákat is, vagy pedig tréfás dalokat készít az énekek dalmára; végre vannak olyan darabok is, melyekben a tréfás elem közé vegyül vallásos elem. Ki ne ismerné a reformátusok 42-ik zsoltárának travestiáját:

«Mint a szép esőves paprika
A húsbá kívánczok,
Lelkem úgy óhajt a borra.» stb.

A *Hiszkegy* travestiája (már versbe szedve) szintén ismerős:

«Hiszek egy Istenben,
Szaladok egy ingben,
Fölmászok a fára» stb.

A *Circumdederunt me dolores inferni* dallamára készült ez:

«Ha én annak a mélységes mély pinczének fenekére lemehtétek» stb.

Kiknek még el nem fásult keblök ezen *gőz és villamerejű* korban, azokra mindig jótékony hatást gyakorol az egyszerű nép hamisítatlan, természetes érzése, mely költeményeiből mindenütt kisugárzik. «Mai nap a költészetben minden egyszerű, természetes érzéstől elszoknánk, ha ezt a természetes állapotban élő népek naiv költészetében meg nem találjuk, melyeknél a papír és tinta nélkülözhető, gyakran teljességgel ismeretlen ezikkek és mely népek komplikált kulturánk keretében még be nem léptek, mert a növekedő kultúrával a valódi, természetes érzés mindinkább háttérbe szorul, mindinkább fogy... A kinek alkalm volt valaha holdfényes éjszakán, őserdők árnyában, vagy végtelen sikon ama titokszerű, mélabús népdalokat hallani, az sohasem fogja feledni ama rongyos alakokat... az sohasem fogja feledni dalaikat». De nemcsak szép dallam és zengetes nyelv, hanem ezekkel együtt a gazdag költői tartalom teszi népies költészetünk értékét. Ez a költészet egy, a természet ölen élő nép igaz érzelmének terméke. Nem foglaltak ezen költészetben még tért a tettett szelvelgések, az eget ostromló eszmék, a világfájdalom, a komor embergyűlölet; a nép egyszerű fiainak feje felett századunk ezen — hogy úgy mondjam — erkölcsi betegségei elvonultak a nélkül, hogy nyomot hagytak volna maguk után; megvédte a népet ezen betegségektől az a körülmény, hogy kívül áll a magasabb színvonalú társaságokon, melyekben ama betegségek gombái oly kedvező talajra akadtak.

De nem csupán az irodalmi szempont teszi ránk nézve oly becsessé népies költészetünket, becsesebbé teszi azt más valami: belőle ismerhetjük meg igazán nemzetünk lelkivilágát, gondolkodásmódját.

Azt terjesztgetik rólunk, hogy életünk mozgató eleme e mondásban rejlik: «*Ki a legény a csárdában*». Bátran rámondhatjuk, hogy ez nem igaz! A bor mellett magukról megfeledkezett egyénekre talán alkalmazhatjuk ezt, de nemzetünk szellemétől igen távol áll. «Vagyok olyan legény, mint te, vágok olyan rendet, mint te!» Ez nemzeti életünk mozgató ereje. A hivatásnak való pontos, becsületes megfelelés tudata, rendesség minden tekintetben s a nagyon kifejlődött erkölcsi érzelem — azt hiszem — jogosan emeli fel az egyént,

mint a faj képviselőjét, arra a magas polezra, melyről pironkodás nélkül, emelt fővel mondhatja sokaknak: «Vagyok olyan legény, mint te!»

Ezt is népies költészetünkől tanulhatjuk meg. Általánosságban azt hiszem, elég annyi, a megnyit elmondtam, a részletekre nem terjeszkedtem ki, mert a ki e thémáról részletesen akar írni, egész könyvet írhat. Megtettem mindent, a mit tehettem, tanulmányozgattam forrásaimat, melyek erre a tárgyra vonatkoznak s melyekhez hozzáférhettem. Hogy feladatomat nem nagy sikerrel oldottam meg, tudom; de vigasztal az a tudat, hogy minden kezdett nehéz. Népünk lelkivilágát, gondolom, legalább főbb vonásokban, meg lehet ismerni e rövidke dolgozatból is.

Hadd végezzem dolgozatom Vajda János hangulatos költeményének nagyon idevágó sorainak idézésével:

«A nép, melynek dalaiban
Nagy, halhatatlan bűja van,
Nem halhat meg soha!»

László Imre.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Munkácsy-ünnepély. A *szatmári* «Kazinczy-önképzőkör» f. hó 11-ikén Munkácsy-ünnepélyt rendezett. A tárgysorozat a következő volt: «Munkácsy halálára», írta Pósa Lajos, szavalta Gerinczy Pál, VII. o. tan. «Munkácsy élete», írta és felolvasta Balassy József, végzett tanuló. «Temetés után», szav. Csomay Győző, V. o. tan. «Munkácsy festményeinek ismertetése», írta és felolvasta Supka Géza végzett tanuló. Az ünnepélyen nagyszámú közönség vett részt. A díszgyűlés után évszázó gyűlést tartottak, megjutalmazva a buzgóbb tagokat.

Tornaverseny. Az *aradi kir. főgimnázium*, az *állami főreáliskola* és az *állami tanítóképző* június 14-ikén tartotta tornaversenyét. Fél négy óraker indult el a 600 főből álló csapat a lyceumi tornakertről a versenytérre. A felvonulás után oszlopokba fejlődtek és felzendült a Hymnus, melyet a közönség és az ifjúság kalaplevéve énekelt. Utána következett a szabadgyakorlat, melyet Nagy Sándor tornatanár vezényelt. A sorrend harmadik száma volt az alsó osztályok szer- és a felsőbb osztályok csapatornázása, mely után Nagy Sándor tanár 16 ifjával igen szép eredménnyel törvívást mutatott be. Ezek után következtek a versenyek. Síkfutás, magasugrás, függeszkedés, kötélmászás és rúdmászás. A rúdugrásnál Heeger Antal, reálisk. VIII. o. t. ért el különösen szép eredményt. A korlátnál Kmetykó János tanítójelölt tünt ki. Mindezek felett kivált azonban Német Jusztin V. o. tan., ki a korlátnál, futásnál és rúdugrásnál egyaránt győzött.

Gyászír. Ismét egy fiatal élet kialakásáról hozott hírt a posta. Minap egy derék tanár elhunytát jelentettük: legújabbán *Knippl József*, a *zalaegerszegi állami főgimnázium* VI. osztályának növendéke hunyt el Zalaegerszegen. Pihenjen csendesen!

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számantani kérdés:

Egy anya jelenleg 6-szorta oly idős, mint leánya, 35 év múlva 3 1/2-szerte lesz oly idős, mint leánya. Hány éves jelenleg az anya?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve a resinári hegység azon főcsúcsának, amely Kis-Disznódtól délre emelkedik? Gyönyörű kilátás kínálkozik a csucsáról a Szeben (Cibin) völgyre, a Küküllő és a Maros völgyét szegélyező hegyekre.

Képrejtvény.



Megfejtési határidő 1900. július 7.

A 38. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése: **Számantani kérdés:** A zsebemben 11 és 1/2 korona van. **Földrajzi kérdés:** Bajmóc község. **Történelmi kérdés:** Demetrius Phalereus, görög szónok és bölcsész. **Természetrizai kérdés:** Gorilla. **Képrejtvény:** Világkiállítás.

Helgesen fejtették meg: Maresek Sándor, Borosnyay Oszkár, Kutlik Félix, Krausz Sámuel, Vadas Zoltán, Schwitzer Zoltán, Lukachich Mihály, Holmann J. Jenő, Gelbman Miksa, Elszász Miksa, Vécsei Ferencz, Bejna Ferencz, Kästenbaum Béla, Paulini Jenő, *Buzáth Jenő*, Przybilla Jenő, Klinger Gábor, Steinhübel Ödön, Fried Nándor, Horváth László, Keil Rezső, Szabó Ferencz, Klumak Richard, Lechner Gedeon, Háberfeld Aurél, Prenoszil Béla, Halász Sándor, Szörnyü Béla, Földes Zoltán, Maurer Arthur, Putnok Imre, Kováts Lajos, ifj. Strausz Imre, Prágyik Flóris, Steiner Pál, Paksy József, Labancz László, Szász István, Mészey József.

A kitzított könyvjutalmat, a «*Harmatos ág*» című költeményfűzért *Buzáth Jenő*, VI. o. tan. nyerte el Budapesten.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Főszerkesztőnknek gyászos elhunyt folytán a lap szerkesztését a kiadó-társulat megbízásából egyelőre az eddigi helyettes szerkesztő, *Horváth Cyrill* tanár vette át, ki mint a megboldogultnak régi barátja és a lapnak kezdettől fogva belső munkatársa a szerkesztést teljesen az alapító szándékainak megfelelően fogja folytatni.

Nagy J. Tátrafűrés. Azt még magunk sem mondhatjuk meg. Tessék türelemmel lenni. — **Horváth L.** Győr. «Gute Kamerad». Megrendelhető bármely hazai könyvkereskedésben évi 8 Mk.-ért. Francia címzet már egyik múlt számunk «Telefon»-jában közöltünk. — **Lechner G.** Kolozsvár. Fájdalom, nem rajtunk múlt és most már késő. Ha az idén kapunk értesítőt, okvetlen jönni fog. — **Prenoszil B.** Pozsony. A mennyiben tudományos tételek is vannak bennök: igen. De általában számba kell venni, hogy a regény nem tudományos mű. — **Tóth L.** Nagy-Kőrös. A dolog a kiadó-hivatalhoz tartozik. De az a kör *hivatalos* értesítése nélkül aligha teljesítheti kérelmét. — **Gelbman M.** H.-Böszörmény. Csak Budapesten, a kiadóhivatalban. — **Kutlik F.** Pozsony. Fájdalom, a szerkesztőség nem parancsolhat Fortuna asszonyságnak, hogy önre mosolyogjon. — **N. N.** ág. ev. főgimn. tan. Bpest. Névtelen híreket nem közlünk.

Magyar királyi államvasutak.

Érvényes 1900 május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

Délrelelt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
102	1 00		kel.ost. (Bécs, Berlin, Páris, expr. v. Ostende, London)	6104	12 05		sz.v. Czegléd, Szonok
110 1)	5 45		kiál.ex. Bécs, Páris	172	12 15		Palota-Ujpest
166	6 55		sz.v. Palota-Ujpest	136	12 25		Nagy-Maros
124	6 15		Ersekujvár	146 2)	12 40		Nagy-Maros
6102	6 35		Czegléd, Szonok	4106	12 50		Dorog
4102	6 45		Czegléd, Szonok	174	1 15		Palota-Ujpest
168	6 55		Palota-Ujpest	104	1 45		Bécs, Páris
412	7 05		v.v. Lajosmizse	4108 3)	2 05		Pilis-Csaba
1002	7 30		gy.v. Zsolna, Berlin	126	2 15		P.-Nána, Léva
106	8 00		Bécs	176	2 20		Palota-Ujpest
708	8 15		Temesvár, Orsova	704	2 30		Bukarest
712	8 30		sz.v. Temesvár	4104	2 40		Ersekujvár
142 2)	8 45		Nagy-Maros	720	2 45		Czegléd
170	9 15		Palota-Ujpest	6002	2 55		Lajosmizse
116	9 25		Bécs, Berlin	186 3)	3 20		Palota-Ujpest
				108	4 45		gy.v. Bécs
				138	4 50		sz.v. Nagy-Maros
				148 3)	5 45		Vác
				180	6 00		Palota-Ujpest
				140	6 20		Párkány-Nána
				710	7 00		Verciorova
				4112	7 10		v.v. Esztergom
				6014	7 20		Lajosmizse
				182	7 40		sz.v. Palota-Ujpest
				128 3)	7 50		Nagy-Maros
				154 3)	8 20		Vác
				218	9 05		v.szsz. Zsolna, Berlin
				184	9 25		sz.v. Palota-Ujpest
				118	9 35		Bécs
				706	10 10		gy.v. Szeged, Verciorova
				188 3)	10 20		sz.v. Palota-Ujpest
				152	10 40		Vác
				902 3)	11 20		keleti Belgrád,
				702 3)	11 30		kel.ost. Konstantinápoly
							expr. v. Bukarest,
							expr. v. Konstantinápoly

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Délrelelt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
701 4)	12 50		kel.ost. Konstantinápoly, expr. v. Bukarest	171	12 55		sz.v. Palota-Ujpest
161	4 40		sz.v. Palota-Ujpest	141 3)	1 15		Nagy-Maros
163	5 10		Palota-Ujpest	703	1 25		gy.v. Bukarest
151	6 20		Vác	103	1 50		Páris, Bécs
6101	6 30		Szonok, Czegléd	173	1 58		sz.v. Palota-Ujpest
165	6 40		Palota-Ujpest	175	3 05		Palota-Ujpest
117	6 50		Bécs	6601	3 15		Lajosmizse
709	7 15		Verciorova	135	4 00		Nagy-Maros
4113	7 25		v.v. Dorog	185 3)	4 10		Palota-Ujpest
217	7 35		v.szsz. Berlin, Zsolna	6103	4 20		Szonok, Czegléd
167	7 45		sz.v. Palota-Ujpest	4103	4 35		Esztergom
6011	7 50		v.v. Lajosmizse	145 3)	5 25		Nagy-Maros
139 3)	8 10		sz.v. K.-K.-Felegyháza	177	5 45		Palota-Ujpest
713	8 25		Bécs	115	6 05		Bécs, Berlin
4101	8 35		Esztergom	179	6 50		Palota-Ujpest
127	8 45		Párkány-Nána	711	7 00		Temesvár
169	10 10		Palota-Ujpest	107	7 25		gy.v. Bécs
715	10 55		Szeged	707	7 40		Orsova, Temesvár
143	11 05		Ersekujvár	147 3)	8 05		sz.-v. Vác
				4105 3)	8 15		Pilis-Csaba
				181	8 25		Palota-Ujpest
				125	8 15		Párkány-Nána
				105	9 00		gy.-v. Bécs
				1401	9 25		Bécs, Zsolna
				4111	9 35		v.v. Esztergom
				719	9 58		sz.v. Szonok, Czegléd
				183	10 05		Palota-Ujpest
				137	10 35		Vác
				109 3)	10 45		kiál.ex. Páris, Bécs
				101	11 00		kel.ost. (London, Ostende, Páris, Berlin, Bécs)
				6013	11 10		v.v. Lajosmizse
				901 3)	11 20		keleti (Konstantinápoly, Belgrád)
				123	11 30		sz.v. Ersekujvár
				187 3)	11 45		Palota-Ujpest

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

Délrelelt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
32	6 20		v.v. Nagy-Kanizsa	514 1)	12 10		sz.v. Nagy-Káta
604	6 50		gy.v. (Gyfehérv., N.-Szeben, Kolozsvár, Stanislau)	22	12 35		Bieske, N.-Kanizsa
10	6 50		sz.v. Bécs, Graz	310	12 35		Hatvan
402	7 10		gy.v. Kassa, Munkács	316	1 30		Gödöllő
1002	7 15		Zágráb, Fiume, Róma	1302	1 45		gy.v. Fehring, Graz
304	7 30		Ruttka, Berlin	504	1 55		N.-Várad, Debreczen
320 1)	7 35		sz.v. Hatvan	602	2 15		Arad, Bukarest
906	7 35		Belgrád, Brod	4	2 20		Bécs, Páris, London
150 8	7 50		Kassa, Csorba	16	2 30		Bieske
1008	8 00		Zágráb, Fiume, Pécs	404	2 35		gy.v. Kassa, Lemberg
606	8 10		Arad, Brassó	904	2 40		Konstantinápoly
506	8 30		Kolozsvár, Brassó	312	2 45		Hatvan
6	8 50		gy.v. Bécs, Graz	510	2 55		Szonok
408	8 50		sz.v. Munkács, M.-Sziget	1004	3 00		gy.v. Zágráb, Fiume, Róma
20 1)	9 00		Bieske	1022	3 20		v.-v. Adony-Szabolcs, Paks
1708	9 15		M.-Sziget, Stanislau	910	3 35		Szabadka
306	9 35		Ruttka, Berlin	302	3 45		gy.v. Ruttka, Berlin
				12	4 30		sz.v. Győr
				308	5 20		Ruttka, Berlin
				508	5 45		Kolozsvár, Brassó
				318	6 25		Hatvan
				1706	7 05		M.-Sziget, Stanislau
				18 3)	7 20		Bieske
				24	7 35		N.-Kanizsa, Triest
				1506	8 00		Kassa, Csorba
				1006	8 30		Zágráb, Fiume, Eszék
				406	8 55		Miskolcz, Lemberg
				48	9 00		tszsz. Bieske
				502	9 15		gy.v. Kolozsvár, Bukarest
				1904	9 35		sz.v. Gyékényes, Brod
				1304	9 55		sz.v. Fehring, Graz
				608	10 00		Arad, Brassó
				908	10 20		Belgrád, Eszék, Brod
				1510 3)	10 40		gy.v. Kassa, Csorba
				8	10 15		sz.v. Bécs, Sopron
				322	11 10		v.v. Ruttka, Miskolcz

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Délrelelt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
645	5 00		tszsz. Arad	311	12 25		sz.v. Hatvan
321	5 20		v.v. Ruttka, Berlin	301	12 50		gy.v. Berlin, Ruttka
1707	5 45		sz.v. M.-Sziget	903	1 05		Konstantinápoly
607	6 10		Bressó, Arad	601	1 10		Bukarest, Arad
47	6 15		tszsz. Bieske	1901	1 25		Gyékényes, Pécs
105	6 35		sz.v. Lemberg, Miskolcz	403	1 30		Lemberg, Kassa
7	6 40		Bécs, Sopron	3	1 45		London, Páris, Bécs
1509 1)	6 55		gy.v. Csorba, Kassa	503	1 50		N.-Várad, Debreczen
907	7 05		sz.v. Belgrád, Brod	1301	2 05		Graz, Fehring
507	7 10		Brassó, Kolozsvár	21	4 50		sz.v. Bieske, N.-Kanizsa
1303	7 25		Graz, Fehring	313	5 35		Gödöllő
309	7 30		Hatvan	27	6 05		Győr
501	7 50		gy.v. Bukarest, Brassó	505	6 20		Brassó, Kolozsvár
1021	7 55		v.v. Paks, Adony-Szabolcs	905	6 40		Belgrád, Eszék
1505	8 15		sz.v. Kassa, Csorba	305	7 00		Berlin, Ruttka, Szerencs
1005	8 20		Fiume, Zágráb, Eszék	5	7 15		gy.v. Bécs, Graz
1003	8 40		gy.v. Róma, Fiume	605	7 20		sz.v. Brassó, Arad
319 3)	8 45		sz.v. Hatvan	1007	8 00		Fiume, Zágráb, Pécs
509	9 15		Szonok	1705	8 10		Stanislau, M.-Sziget
11	9 20		Győr	15 3)	8 20		Bieske
909	10 00		Szabadka	407	8 30		Munkács, M.-Sziget
307	10 05		Ruttka, Füle	1001	8 35		gy.v. Róma, Fiume, Zágráb
23	10 15		N.-Kanizsa, Triest	1507	8 50		sz.v. Csorba, Kassa
				19 3)	9 00		Bieske
				9	9 15		Bécs, Graz
				303	9 20		gy.v. Berlin, Ruttka
				603	9 40		(N.-Szeben, Gyfehérv., Kolozsvár, Stanislau)
				25	9 50		sz.-v. Triest, N.-Kanizsa
				401	10 00		gy.v. Munkács, Kassa
				513 3)	10 30		sz.v. N.-Káta
				317 3)	10 40		Hatvan
				17 3)	10 40		Bieske

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	ID. SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre --- 2 kor. 40 fill.	HORVÁTH CYRILL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre --- 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre --- 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.			



RUPP KORNÉL EMLÉKEZETE.

Régi, majdnem gyermekkori barátság fűzött hozzá. Mint tanuló ifjak együtt lelkesedtünk és szöztük a jövő ábrándjait; mint férfi vele örültem boldogságán, együtt dolgoztunk és elmékedtünk az élet szerencsétlenségeiről. És el kellett öt veszítenem; és nem állhattam a végzet elé, hogy könyöröljön rajta. Meg volt írva, hogy lássam életének megdöbent tragikumát, talán mélyebben és fájdalmasabban, mint — kevés kivétellel — mások, és a sirig ne szünjem meg gyászolni esetét.

Ne várja senki, hogy kritikát írjak róla. Azt akarom elmondani, a minék én láttam. Úgy akarom leírni képét, a mint lelkemben él és élni fog örökké. Bizonyoságot akarok tenni nemes szivéről, melynek volt hibája, de voltak erényei is, fényesek s méltók a jók haláljára és könnyeire. Meg akarom mondani, hogy ez a szív telve volt igaz, mélyeséges szeretettel, lángolással a szegények, a szűkölködők, az ifjuság iránt, telve önfeláldozó ragaszkodással barátaihoz és nagy, ideális lelkesedéssel a jogért, az igazságosságért, melynek oda tudott volna dojni mindent: nyugalma és a mások szeretetét egyaránt. És elmondhatják róla, hogy botlott és hibázott: ember volt; de meggyőződését soha el nem tagadta, szilárdan állott ellenségei előtt s még tiltásai is nagy szeretetéből fakadtak.

Mint nagyon fiatal ember lépett a tanár tövises útjára és mindvégig meg tudta őrizni lelkesedését pályája iránt. Soha sem lépett az iskolába készületlenül, elő